

AINEKOHTAISIA VINKKEJÄ YO- KIRJOITUKSIIN

Kielet

- Muista, että kielissä ylioppilaskokeen kirjoitelmat muodostavat suurimman tehtäväkohtaisen pistemäärän. Harjoittele siis kirjoitelmien kirjoittamista. Kaiva esiin lukion aikana kirjoittamasi kirjoitelmat ja ota niistä opiksesi. Kirjoita ne uudelleen ja tee ehdotetut korjaukset.
- Panosta sanaston hallintaan.
 - *Kerää sanalistoja ja sanontoja, tee omia teemasanastoja ja mind mappeja. Kertaa kurssikirjoista erityisesti teema-sanastoja (engl. Glossaryt)*
- Lue kurssikirjoista tekstejä ja sanastoja. Käy läpi kielioppia ja harjoituksia. Hyödynnä digikirjoista ei-opiskeltuja kappaleita esim. luetunymmärtämisharjoituksina.
- Harjoittele Abitreenit-sivustolla tai osta itsellesi WordDive-ohjelma.
- Kuuntele podcasteja, äänikirjoja, katso uutisia (nyheter på lätt svenska), tv:tä ilman tekstitystä tai eri kielisillä teksteillä, kuuntele musiikkia
- Hyödynnä netin tehtäviä. Googlaa esim. ruotsi harjoituksia/svenska övningar.
- Sovelluksia: Quizlet, Duolingo, AnkiApp, Memrise, Mondly
- Hyödynnä kirjaston materiaaleja e-kirjoja, helppolukuisia kirjoja jne.
- Lainaa/osta lehtiä tai lue netissä erilaisia tekstejä (esim. uutisia, sisustuslehtiä, musiikkilehtiä, mainoksia jne.). (Englannissa esim. The Guardian, BBC learning English)
- Seuraa somessa erikielisiä henkilöitä/ medioita (Instassa esim. @vasabladet, @svenskayle – julkaisuissa mukana usein myös lyhyitä videoita).
- Käytä kieltä arjessa aina, kun siihen on mahdollisuus.
- Osallistu kielten abi-kursseille!

Reaalit yleensä

Opettele aineen terminologia

Tee vastausrunkoja vanhoihin yo-kysymyksiin ja vertaa sitä oikeaan vastaukseen – onko kaikki näkökulmat mukana

Mieti vastauksia kysymyksiin kaverin kanssa suullisesti

FILOSOFIA

Filosofia: www.netn.fi, www.filosofia.fi, You Tube esim. Three Minutes philosophy, 8-bit philosophy, School of life..., filosofinen aikakauslehti ja kirjasarja “niin & näin”

Uskonto, ev. lut.

Opiskele huolella kaikki pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset

Osallistu ylioppilaskirjoituksiin valmentavalle opintojaksolle

Kuuntele uskontoaiheisia podcasteja, esim. Yle Areenan Horisontti ja Spotifyn Uskonto on tylsää

Muista moninäkökulmainen ote: eri uskonnot, eri tunnustuskunnat, uskonto eri maanosissa ja kulttuureissa, uskonnollisuus-uskonnettomuus

Seuraa uutisia ja ajankohtaisia tapahtumia yleensä - uskonto ei ole saari...

Psykologia

Lue psykologian opinojaksot kesän aikana ajatuksella läpi ja kirjaa itsellesi muistiin kohdat, jotka vaativat tarkempaa paneutumista tai joihin haluat saada kertauskurssilla lisää opetusta.

Rakenna lukiessasi kokonaisuuksia opeteltavista asioista. Tähän tarvitset tietoja useammasta opintojaksosta eli samoja asioita työstetään eri näkökulmista eri opinojaksoilla.

Opettele perusteoria ja käsitteet hyvin, jotta voit hyödyntää niitä kirjoituksissa kun vastaat soveltaviin tehtäviin. Vastaustesi tulee perustua aina psykologian teorioihin ja tutkimuksiin, ei pelkkään mielipiteeseen tai arkitietoon.

Ylen abitreeneistä löydät paljon vanhoja yo-tehtäviä ja muita harjoitteita. Kokeile KIRJOITTAA vastauksia niihin ja vertaa sitten tulostasi annettuihin kriteereihin. Kirjota vastaus tämän jälkeen uudelleen.

Tee psykologian opiskelusta itsellesi älyllinen haaste, innostu opiskelusta, herätä sisäinen motivaatiosi ja iloitse oivalluksistasi. Huomaat kehittyväsi ja olet lähempänä tavoitteittesi saavuttamista.

Terveystieto

Tutustu moduulien 1-3 opetussuunnitelmiin. Hahmota kaikista moduuleista keskeiset tavoitteet ja sisällöt. Tämän jälkeen katso kaikista kirjoista sisällysluettelot. Näin hahmotat kokonaisuudet.

Lukiessasi kiinnitä huomio **käsitteisiin**. Niitä on paljon terveystiedossa ja ne tulee osata. Tehtäväannon vastaamisen voit aina aloittaa tehtäväannossa olevien käsitteiden määrittelyllä.

Kiinnitä huomiota myös **syy-seuraussuhteisiin** ja miten asioita perustellaan. Ensin todetaan jotain ja sen jälkeen perustellaan. Tämä on perusosaamista terveystiedossa.

Huomioi erilaisia näkökulmia asioihin, ilmiöihin. Yksilö/yhteisö/yhteiskunta/globaali näkökulmat. Elämänkaari; lapsi/nuori/aikuinen/vanha -näkökulmat. Jonkin asian vaikutukset; suorat/epäsuorat, positiiviset/negatiiviset, fyysiset/psyykkiset/sosiaaliset. Eettinen näkökulma.

Kiinnitä huomio käskysanoihin (verbi), miten tietoa pitää ns. käsitellä. Selitä/kuvaile/sovella/pohdi/analysoi/arvioi/vertaile.

Lue jokaisen kirjan lopussa olevia sanalistoja=käsitteitä.

yle.fi/abitreenit sivustolta löydät vanhoja terveystiedon yo-tehtäväantoja. Käy niitä ja ns. hyvän vastauksen piirteitä jonkin verran läpi. Näin saat ajatuksen siitä, millaista osaamista sinulta vaaditaan!

TÄRKEIN ASIA: LUE JOKAINEN KIRJA AJATUKSELLA LÄPI. Tee omia muistiinpanoja, käsitekarttoja, tiivistelmiä. Tämä kannattaa ehdottomasti!

Usko ja luota itseesi. Oman parhaansa, kun tekee, se riittää.

Opettele käsitteet ja niiden määritelmät ja opettele käyttämään käsitteitä osana tekstiä

Vuosiluvut eivät ole tärkeitä, mutta opettele sijoittamaan tapahtumat aikaansa. Mitä kauemmas ajassa mennään, sitä "epämääräisempi" ajoitus riittää (1400-l lopussa). Lähemmäs nykyaikaa tullessa vuosikymmenen tarkkuudella (1940-luvulla tai 1940-luvun lopussa).

Keskitä voimavarat pakollisiin opintojaksoihin, niihin jokaiseen liittyy kaksi kysymystä, jaksamisen ja kiinnostuksen mukaan valinnaisiin

Isot kokonaisuudet, syyt ja seuraukset ovat oleellisia

Harjoittele lähdekritiikkiä ja aineiston tulkintaa

Historia

Yhteiskuntaoppi

Käsitteet ovat tärkeitä, opettele ne ja niiden määritelmät ja opettele käyttämään niitä tekstissäsi

Kannattaa harjoitella aineistotehtäviä oppikirjasta tai vanhoista yo-kokeista

Mieti, miten asiat kytkeytyvät toisiinsa, opintojakson sisällä ja opintojaksojen välillä - samaan teemaan liittyviä asioita voi olla monessa opintojaksossa ja yo-kokeen vastauksessa niitä tulee osata yhdistellä

Seuraa ajankohtaisia asioita ja uutisia, monesti yo-kokeen kysymykset liittyvät ajankohtaisiin teemoihin

Samalla saat myös käytännön tietoa osaamisestasi, kun peilaat uutisia tietotasoosi

Pitkä matematiikka

Varmista, että osallistut yo-kertauksiin periodeissa 2 ja 3.

Kertaavilla opintojaksoilla työskentely on hyvin itsenäistä. Sinulla on aikaa kahden peräkkäisen periodin ajan kerrata ja harjoitella opettajan ohjauksessa koko lukion aikana opiskeltuja asioita. Ota tästä kaikki irti! Ole aktiivinen ja kysy opettajalta: voit kerätä vaikka listaa sinulle epäselvistä asioista ja käydä niitä opettajan kanssa läpi opinojaksoilla.

Käytämme kertauksessa oppimateriaalina Mafynetin sähköistä pitkän matematiikan materiaalia, jonka saat käyttöösi opintojakson alussa.

Tärkeitä linkkejä MAA

Matikkamatskut-sivusto

Ylen Abitreenit -sivusto

Kaavaeditori
tallennusmahdollisuudella

Vanhoja yo-tehtäviä ja niiden
ratkaisuja:

<https://matta.hut.fi/matta/yoteht/index.html>

<https://mafyvalmennus.fi/yo-kokeiden-mallivastaukset/>

Lyhyt matematiikka

Aloita valmistautuminen ajoissa, n.3 kk etukäteen! Muista positiivinen asenne - minä onnistun ja opin, kun harjoittelen! Matematiikan oppiminen vaatii paljon työtä ja aikaa.

Osallistu yo-kirjoitukseen valmentavalle opintojaksolle **MAB10** kirjoituksia edeltävänä periodina sekä vahva suositus käydä myös MAB12 ennen sitä.

YO-koe on laadittu sekä pakollisten (MAY1, MAB2-MAB7) että valtakun. valinnaisten opintojaksojen (MAB8 ja MAB9) pohjalta.

MAB kirjoitukseen valmistaudutaan **Mafynetin** avulla. Siellä valitsemasi tavoitetaso määrittää minkä tasoisia ja millainen määrä tehtäviä sinun tulisi laskea ennen kirjoituksia. Mafynetti tarjoaa teorian, tehtäviin vinkkejä sekä niiden malliratkaisut.

Tärkeintä on laskea harjoittellessa (todella) paljon!

Lyhyt matematiikka jatkuu...

Jos kirjoitat jo syksyllä, laske Mafynetistä kesän aikana niin paljon laskuja, kun vain osaat. Jätä syksyksi ne, joihin tarvitset apua. Voit tarvittaessa pyytää myös kirjoja lainaksi.

Ota hyvin haltuun sähköiset laskimet ja ohjelmistot:

A-osaan: **SpeedCrunch & LibreOffice Draw**

B-osaan: **TI-Nspire CAS, Geogebra ja LibreOffice Calc**

--> Apuvideoita löydät Mafynetistä, SanomaPron Kampuksesta ja Youtubesta. Ohjelmistojen tehokkaaksi käyttäjäksi opit, kun käytät niitä paljon!

Suunnittele etukäteen milloin aloitat kertauksen ja montako tuntia lasket viikoittain tehtäviä Mafynetissä.

Vanhoja YO-kokeita ja niiden malliratkaisuja (löydät linkit skrollaamalla sivun alas saakka)

<https://mafy.fi/yo-kokeiden-mallivastaukset/>

Matikkamatskujen opetusvideot Youtubessa: <https://www.youtube.com/@MatikkamatskutTube>

Kemia

Parhaaseen mahdolliseen tulokseen pääsemiseksi sinun kannattaisi menetellä seuraavasti:

- Opiskele kesän aikana.
- Tee itsellesi aikataulu kalenteriin, johon merkitset milloin ja mihin aikaan aiot opiskella.
- Pyri opiskelemaan lähes päivittäin.

Näin kerrattava asia tulee riittävän pieninä erinä ja saat aikaa sen omaksumiseen.

Laske MOOLI-sarjan oppikirjojen esimerkkitehtäviä. Vastaukset niihin löytyvät kirjan lopusta.

Kemian kertaava opintojakso Kohti kemian yo-kirjoituksia (KE 7) järjestetään 1.periodissa. Kertauksessa käytetään Mafynetin sähköistä kemian kertausmateriaalia. Tämän materiaalin saat jo kesäksi käyttöösi.

Koulussa kertaavalla opintojaksolla kemian oppisisällöt kerrataan aiheittain, ei oppikirja kerrallaan. Esim. sidokset kerrataan omana kokonaisuutenaan (kaikissa opintojaksoissa esille tulleet asiat).

Kertauksessa käydään läpi teoria tiivistetysti. Kaikkea opintojaksojen aikana opetettua ei voida opettaa uudelleen yo-valmentavan opintojakson aikana. Tämä edellyttää sinulta omakohtaista opiskelua kesän aikana. Lue läpi kaikki viisi oppikirjaa. Merkitse ylös asiat, jotka ovat jääneet epäselviksi --> näitä kysytään kurssin alussa ja pyritään tekemään niihin selkeät ohjeet.

Käydään läpi yhdessä eri kemian osa-alueisiin liittyviä vanhoja yo-tehtäviä. Näihin voit tutustua jo kesän aikana esimerkiksi nettisivustolla <https://yle.fi/aihe/abitreenit/kemia>

Kyseisellä sivustolla pääset navigoimaan eri vuosien yo-tehtäviin ja niiden vastauksiin.

Muitakin vastaavia sivustoja löydät googlaamalla hakusanoilla: kemia yo-tehtävät ratkaisuihin.

Netissä on Opetustv:ssä hyvää materiaalia kemian kertausta varten.

linkkejä:

<https://opetus.tv/kemia/>
https://www.youtube.com/results?search_query=opetustv+kemia

Kemia

Äidinkieli ja kirjallisuus (oppivelvolliset eli uuden Särmän digitietokirjan lukijat)

Särmä digitietokirjasta kannattaa kerrata ja lukea

Luku 94. Ylioppilaskoe

Lukutaidon kokeeseen

*Pääluku **Lukeminen** kokonaisuudessaan mutta erityisesti **analyysiohjeet***

*Pääluvusta **Kirjallisuus** proosan, lyriikan ja draaman **analyysiohjeet***

*Pääluvusta **Vuorovaikutus** ryhmäviestinnän ja esiintymisen **analyysiohjeet***

*Pääluvusta **Kieli** kielen **analyysiohjeet***

Digitehtäväkirja 11 : Abiturlentln kertausjakso (Lukuloman harjoitusohjelma ja mallivastauspankki)

Kirjoitustaidon kokeeseen

*Pääluku **Kirjoittaminen***

Digitehtäväkirja 10: Abiturlentln kertausjakso (Lukuloman harjoitusohjelma ja mallivastauspankki)

Muista! Kymmenen kirjaa kesässä pitää improbaturin loitolla.

KIRJOITUSTAIDON KOE

KANNATTAA OTTAA OPIKSEEN KURSSIEN AIKANA KIRJOITETUISTA ESSEISTÄ JA NIIDEN PALAUTTEESTA, JOTTA EI TULE TEHNEEKSI YO-KOKEESSA SAMOJA VIRHEITÄ KUIN KURSSILLA.

Nyrkkisäännöt:

Noudata tehtävänantoa

Ideoi aihetta ensin ilman aineistoja oman sanottavan löytämiseksi

Rajaa esseesi näkökulma. Anna rajauksen näkyä myös laatimassasi otsikossa

Käytä vähintään kahta aineistoa. Toinen aineisto voi olla niin sanottu ensisijainen aineisto, jota käytetään enemmän kuin toista ns. toissijaista aineistoa. Aineisto vaatii tarkkaa lukemista – aina!

Pidä huolta, että aloitus, lopetus ja otsikko vastaavat tehtävänantoon ja sopivat muutenkin yhteen.

Tarkista lopuksi oikeinkirjoitus, aineistojen käyttämisen johdonmukaisuus, lainausten tarkka kopioiminen sekä otsikointi. Pidä huoli, että esseesi tulee oikeaan vastausruutuun.

Voisivatko
nämä olla
tärpppejä
lukutaidon
kokeessa?

Retoriset keinot

Tyylin ja kielen analyysin keinot

Argumentaatioanalyysi

Draaman analyysi

Kuva-analyysi

Minna Canth

Kertomuksellisuus